

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

A fortitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

deinde Senonas, & Cymbros; mox Haanibalem, & Pyrrum protulisset. *Quantò grauius, atque prudentius mittens omnia parenga, Seru-ium Sulpitiū proprijs afficit laudibus?*

(Nam reliqua Seruij Sulpitij vita, multis erit, præclarisque monumentis ad omnem memoriam commendata; semper illius grauitatem, fidem, præstantē in republica tuenda curam, atque prudentiam, omnium mortalium fama celebrabit: Nec verò filebitur admirabilis quædam, & incredibilis, & penè diuina eius in legibus interpretandis, æquitateque explicanda scientia. Omnes ex omni ætate, qui in hac ciuitate intelligentiam iuris habuerūt, si vni in locum conferantur, cum Seruio Sulpitio nō sunt comparandi, &c. Hæc hominis sunt propria, non ad trahendam moram, diludia.

*Dexteritæ
Ciceronis in
laudando.*

In laudatione verò militum, non quærit, quæ ad Carthaginem trecentis antè annis, ab eorum maioribus gesta sunt, cum propriarum laudum satis amplam segetem nactus esset. Laudat in ducibus imperium, consilium, grauitatem, constantiam, magnitudinem animi, felicitatem. In Pansa, initium confisgendi, in Hirtio, succurrendi alacritatem; in Cæsare, castrorum strenuam defensionē; in legione Martia incredibilem virtutem: mox ad hostes conuertitur, Antonium exhibet, tanquam latronē ex graui naufragio lacerum, cum paucis fugientem, solem ipsum eius infortunio latentem, fortissimorum verò Imperatorum victoria gratulantem. Hæc planè rei propria, & prudētī distributione composita, præclarisque motibus animata, vt in decursu videbimus.

Demosthenes tandem, post commemoratas Amazonas, Eurysteos, Hercules, ad mediam ferè orationis partem denuò exorditur, & de proprijs mortuorum virtutibus dicit: commendat eos, quippe à prima ætate honestè acta, cum cognatis, & affinibus; à prudentia, quod pericula Græciæ longè antè præuiderint; à fortitudine, quod pro salute patriæ, neque fortunis, neque vitæ pepercerint.

*Ab adolescentia honestè acta.
Demosth.*

Οἱ δὲ ἀρχῆς ἐν πᾶσι τοῖς παιδιόμασιν ἤσαν ὑπερανεῖς, τὰ πρέποντα κατ' ἡλικίαν ἀσκοῦντες ἐκείνων, καὶ πᾶν ἀρεσκόντες οἷς χρὴ γονῶσι, φίλοις, οὐκείοις. Hæc Cicero tanquam humilia, omittit.

A Prudentia.

Καὶ γὰρ εἰ τις ἐφύετο κοινὸς πᾶσι κίνδυνος τοῖς Ἕλλησιν, οὗτοι πρῶτοι πρὸς αὐτόν. Hæc præuisio periculorum, & belli suscipiendī consilium, potiùs attinet ad duces. Benè in Pansa Consule collocat M. Tullius Cicero.

(Princeps enim omnium Pansa prælij faciendi, & cum Antonio confisgendi, fuit. Dignus Imperator Legione Martia, digna Legio Imperatore: cuius si acerrimum impetum cohibere potuisset, vno prælio confecta res esset: sed cum libertatis auida Legio, effrænatiùs in aciem hostium irupisset, ipseque imprimis Pansa pugnaret: duobus periculis vulneribus acceptis, sublatus è prælio, Reipublica vitam referuauit.) Quam prudētē dicta omnia: prouidentia, & animi magnitudo in Imperatore, volitans ardore belli alacritas in militibus exprimitur: deinde, quam bellè illud insinuat, *Vitam Reipublica referuauit: mox, Ego verò hunc, non solum Imperatorem, sed etiam clarissimum Imperatorem iudico: qui cum, aut morte, aut victoria, se satisfactur um reipublicæ sponduisset, alterum fecit; alterius, Dij immortales omen auertant. Hæc grauitè, & prudētè pronuntiata.*

A fortitudine. Demosth.

Ἀλλὰ προσάντες καὶ παρασχόντες ἅπαντα προθύμως, καὶ σώματα, καὶ χρήματα, καὶ συμμάχους, εἰς πείραν ἡλθον ἀγώνῳ, εἰς ὃν οὐδὲ ψυχῆς ἐφείσαντο. Bene quidem, quod tradentes omnia patriæ, prompto, & hilari animo, corpora, fortunas, socios, ad summum neque proptiæ vitæ pepercerunt. Sed hæc etiam magis animata Cicero.

Sanguinem pro vita, libertate, fortunisque populi Rom. pro Vrbe, templisque Deorum immortalium profuderunt, & car. similia Sanguinem profandere ἰμφαι κώτερη dictum, quam corpora, & fortunas tradere, aut vitæ non parcere.

Græcus Orator vnum habet in signe, vbi defunctorum virtutem animam Græciæ nominat Demosthenes.

Δοκεῖ δὲ μοι τις ἀνεῖπὼν ὡς ἡ τῶν ἱστῶν ἀνδρῶν ἀρετὴ, τὸ Ἐλλάδῳ ἦν ψυχὴ, τὸ ἄλλῃδες εἰπεῖν. Ἄλλα γὰρ τὰ τε τούτων πνεύματα ἀπὸ τῆς τῶν οἰκείων σωμάτων, καὶ τὸ τῆς Ἐλλάδῳ ἀξίωμα ἀνθρώπων. Scio

quia

quia si quisquam alius hoc dixisset, continud frigidum, & Gorgianum Græculi dixissent: sed esto, valeat; quanquam audax dictu est, in istis totam vim, & animam fuisse Græciæ. Qui igitur fuerunt maiores? qui posterius futuri sunt? si anima Græciæ in istis extincta est? Modestius Cicero.

(Quamobrem; maximum quidem solacium erit propinquorum, eorum monumento declarari, & virtutem suorum, & pietatem, & senatus fidem, & crudelissimi memoriam belli: in quo nisi tanta militum virtus exstitisset, patricio M. Antonij nomen populi Ro. occidisset.) Non dicit, eorum virtutem animam fuisse Reipublicæ: sed eorum virtute liberatum ab interitu populi Romani nomen: quod satis per se magnificum est.

Demosthenes postremo, per singulas Atheniensium tribus excurrentes, ostendit milites domesticis laudibus, ab auctore quippe, & fudatore suæ cuiusque tribus, fuisse incitatos ad decus, quod, ut ostendat, veteres, & aniles fabulas commemorat, quas & frigidè rebus suis accommodare plerumque cogitur: ut, cum dicit Pandionidas, hoc est, Pandionidis tribus milites, à Procne, & Philomela fuisse stimulos ad gloriam, quod noluerint inferiores mulieribus videri. Primum, parua laus est, quod conferantur cum mulierculis. Deinde, quanta disparitas inter mulieres priuatas, & ihas exercentes cum adultero, & stupratore, atque uterque si fuisse factum membratim descriptum, coctum, elixum, execrandæ mensæ apponentes, & inter generosos milites, cum legitimis hostibus cōfligentes, pro patriæ salute, & gloria? Verba eius sunt.

Παρφλήρεσαν Πανδιονίδας, Πρόκνην, & Φιλομήλαν, τὰς Πανδιῶν θυγατέρας, ὡς ἐτιμωρήσαντο Τηρέα, διὰ τὴν εἰς αὐτὰς ἕβρην, ὀβριωτέον διω ἐνόμισον αὐτῆς, εἰ μὴ συγγενὴ φανήσοιτο, ἢ δομὸν ἔχοντες ἐκείνης, ἐφ' οἷς τίλλετ' ἑλλάδα ἠέροισι ὑβρίζομεν ἡμῶν.

Nec grauiora, quæ de Oeneo, Hippothoete, Aiace immiscet, fabulosa omnia, etiam plethæque probrosa.

Quantò prudentius Latinus Orator in istis non ἀπολογία, per singulas legiones discurrens, sed vnam duntaxat Martiam, quæ se fortissimè gesserat, lectissimis verbis commendat.

CICERO.

Dignus Imperator Legione Martia, digna

Legio Imperatore: (&) quæ mihi videtur diuinitus ab eo Deo traxisse nomen, à quo populum Romanum generatum accepimus. Hæc sobriè, & prudenter insinuata.

Iam, quæ de ratione belli, & hostibus, & defensa libertate dicenda erant, nullatenus, vel parè attingit.

DEMOSTHENES.

Νομίζω τοίνυν, ἃ τὸ ἦ χάρις ἡμῶν οὐκ ἐπιβόλαιος πολέμοιο, πρὸς τῇ τ' ἐναντίαν ἀνωμοσίῃ, τὴν τούτων ἀρετῶν ἀγρίαν γεγενῆσθαι. Parum hoc est dicere, quod eorum virtute repressi hostes, in Atheniensium fines non insulerint. Qui tandem illi hostes? At Latinus Orator, ut gloriam mortuorum illustriorem faciat, rectè hostium immanitatem, & pericula recip. exaggerat.

CICERO.

ad Bellum inexpiabile infert quatuor consilibus, vnus omnium latronum teterrimus: gerit idem bellum cum senatu, populoque Romano: omnibus, quanquam ruit ipse cum suis, gladios, pestem, vastitatem, cruciatu, tormeta deauntiar: Dolabella feru, & immane facinus, quod nulla barbaries possit agnoscere, id suo consilio factum esse testatur. Deinde, & prodigium illud, & portentum L. Antonius, in signe odium omnium hominum (vel etiam, si Diu oderint, quos oportet) omnium Deorum. Refugit animus P. C. ea que dicere reformidat, & c. de hostibus, & periculis. Quæ omnia faciunt ad clarissimam laudem eorum, qui illos fuderunt, & victoriam suo cruore Reipublicæ pepererunt: à quibus, non tantum fines, sed vitæ, libertatem, fortunas, vihem, templa, & cætera seruara ostendit.

Utique perorat παθητικῶς.

DEMOSTHENES.

Οἱ μὲν διω ζῶντες οἰκῆσι τούτων ἐλεῖνοι, τοιοῦτων ἀνδρῶν ἐστερμημένοι, & σωηθείας πατρὸς Δεμόσθενε πατρὸς ὁ πράγματ' ἔρημα, & δακρύων & πένθει πλήρη.

Hæc tamen subitistia, cum præsertim pacè, & orium, fortes viri sua morte peperissent. Itaque addit:

Οἱ δ' εὐδαίμονες τῷ δικαίῳ λαγισμῷ, πρῶτον μὲν ἂν μὴ μικρῶ πολὺν, & τὸν ἀπαντα ἐκκλῆσαν ἀγῆρῶν καταλείπουσιν.

Græci milites Pandionidibus, cum Procne, & Philomela parū apud à Demosth. com parati.

Patris Demosthenis suus.

